

Філіпенко Т.В., Ціон П.О.

Донецький юридичний інститут ЛДУВС, Україна

Економічні злочини у сфері інформаційних технологій

Сьогодні важко уявити собі сферу суспільного життя, у якій би не використовувалися сучасні інформаційні технології. Тому зрозуміле активне обговорення науковцями та практиками різних аспектів входження нашої держави в інформаційне суспільство, що передбачено Програмою інтеграції України до Європейського Союзу, яка затверджена Указом Президента від 14 вересня 2000 року № 1072.

Але інформаційними технологіями все більше почав цікавитися злочинний світ. Прибутки, які Україна здобула завдяки інформаційним технологіям майже прирівнюються збиткам які утворюються завдяки інформаційним технологіям. Статистичні данні свідчать, що збитки від комп'ютерних злочинів займають сьогодні третє місце після торгівлі зброєю та наркотиками, а їх кількість має тенденцію до збільшення. При цьому слід зазначити, що загальна кількість зловживань у сфері комп'ютерних технологій та розмір завданих при цьому збитків неухильно зростають.

Цей факт можна пояснити декількома факторами:

- високою динамічністю та масовістю впровадження у багатьох сферах людської діяльності різноманітних інформаційних технологій та процесів, що базуються на використанні засобів обчислювальної техніки;
- різким розширенням кола спеціалістів у галузі комп'ютерних технологій, підвищенням їх кваліфікації;
- недосконалістю законодавчої бази у сфері інформаційних відносин та інформаційної безпеки;
- недосконалістю чи відсутністю технічних засобів забезпечення інформаційної безпеки у конкретних інформаційних технологіях;
- низьким ступенем розкриття комп'ютерних злочинів [1].

Злочини, які скоюються з допомогою комп'ютерних засобів дуже важко дослідити, тому що вони не мають ні відбитків пальців, ні почерку, ні слів злочину, крім імпульсних сигналів. На відміну від вбивств чи пограбувань, жертви іноді навіть і не підозрюють про вчинення, наприклад, несанкціонованого доступу до комп'ютерної мережі або не сповіщають про це правоохоронні органи.

На мою думку, в Україні існує велика кількість злочинів у сфері інформаційних (високих) технологій, тому боротьба з ком'ютерною злочинністю вимагає підготовки кадрів високої кваліфікації, відповідного спеціального технічного забезпечення, дієвої законодавчої бази.

Існує перелік засобів забезпечення технічного захисту інформації загального призначення, на які ДСТСЗІ СБ України погоджено технічні умови.

Цей перелік призначений для інформування суб'єктів системи технічного захисту інформації (ТЗІ) про технічні засоби із захистом інформації, заходи ТЗІ, засоби контролю з ефективністю ТЗІ та засоби виявлення та індикації загроз безпеці інформації, які розроблені в Україні і за певних умов можуть бути включенні до Переліку засобів загального призначення, які дозволені для забезпечення технічного захисту інформації, не обходять охорони якої визначено законодавством України.

Інформатизація вагомо впливає на політичну обстановку в світі, при цьому виділяються чотири інформаційні фактори:

- можливість використовувати у найбільшому ступені інтелектуальний потенціал як своєї країни, так і інших країн;
- можливість, використовуючи усі види інформаційних технологій, успішно формувати соціокультуру - глибинну основу нації, держави, розповсюджувати та запроваджувати свої духовні і ідейні цінності, свою культуру, мову;
- можливість гальмувати духовно-культурний розвиток інших країн, трансформувати і навіть підривати їх духовно-моральні засади;
- уміння поряд з відкритими силовими (економічними, дипломатичними і військовими) методами і засобами масштабно і цілеспрямовано використовувати приховані, тонкі інформаційні методи і засоби.

Для України, в якій на фоні економічних реформ розгортається адміністративна реформа, питання формування інформаційної і аналітичної бази для прийняття управлінських рішень на державному рівні є особливо актуальним. Органи державної влади гостро відчують недостатність інформаційного забезпечення своєї діяльності. Єдиний підхід до подолання цього становища полягає у створенні державної інформаційно-аналітичної системи (ІАС). Рішення щодо її формування було прийняте на засіданні Ради національної безпеки і оборони України у червні 1997 року та введене в дію Указом Президента України від 21 липня 1997 року №663/97. Метою робіт є створення державної інформаційної інфраструктури, яка б забезпечувала в подальшому інформаційно-аналітичну підтримку взаємодії фахівців органів державної влади у процесі обґрунтування прийняття рішень з питань управління державою [2].

Проведене нами дослідження підтверджує необхідність подальшого продовження науково-емпіричної роботи в області „комп’ютерної” злочинності, оскільки технічні характеристики комп’ютерних систем, які постійно змінюються, відкривають не тільки величезні можливості, але й сприяють виникненню нових злочинних діянь у сфері інформаційних технологій. Сучасна практика боротьби з такими злочинами пред’являє більш високі вимоги до рівня професійної підготовки співробітників органів внутрішніх справ.

Література:

1. Андрощук Г.О. Секретна інформація як об’єкт правової охорони // Інтелектуальна власність, 1999. - № 3-4. – С. 29-34.
2. Горячев В.С. Информация и ее защита // Вопросы защиты информации. – 1994. – №2 – С.13-18.